

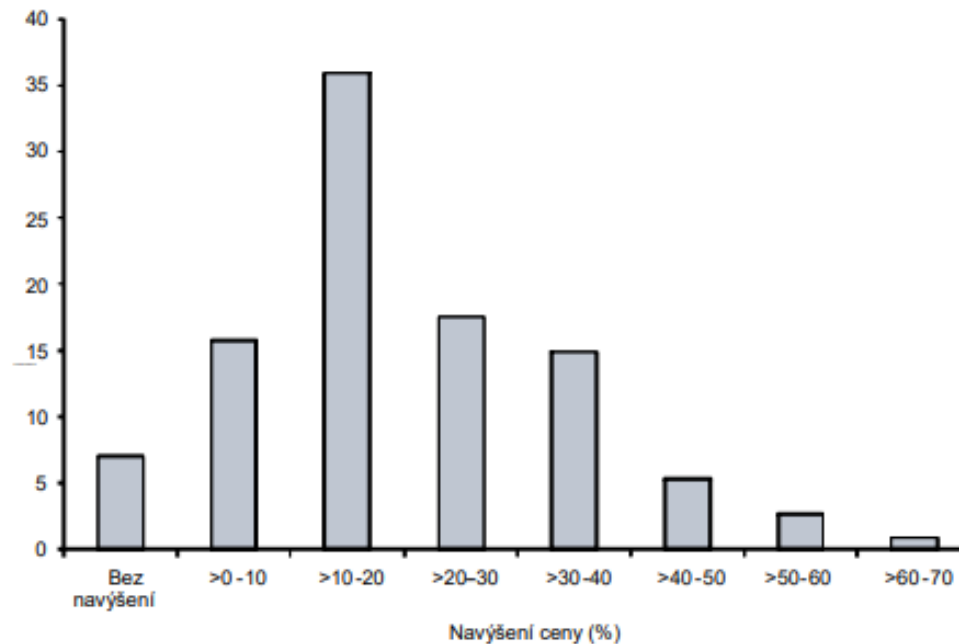
Náhrada škody z porušení soutěžního práva

Jakub Chini

Soutěžní ekonomie 2

Náhrada škody - Úvod

- Studie zadaná Evropskou komisí zjistila, že 93% všech kartelů vedlo k předražení ceny:

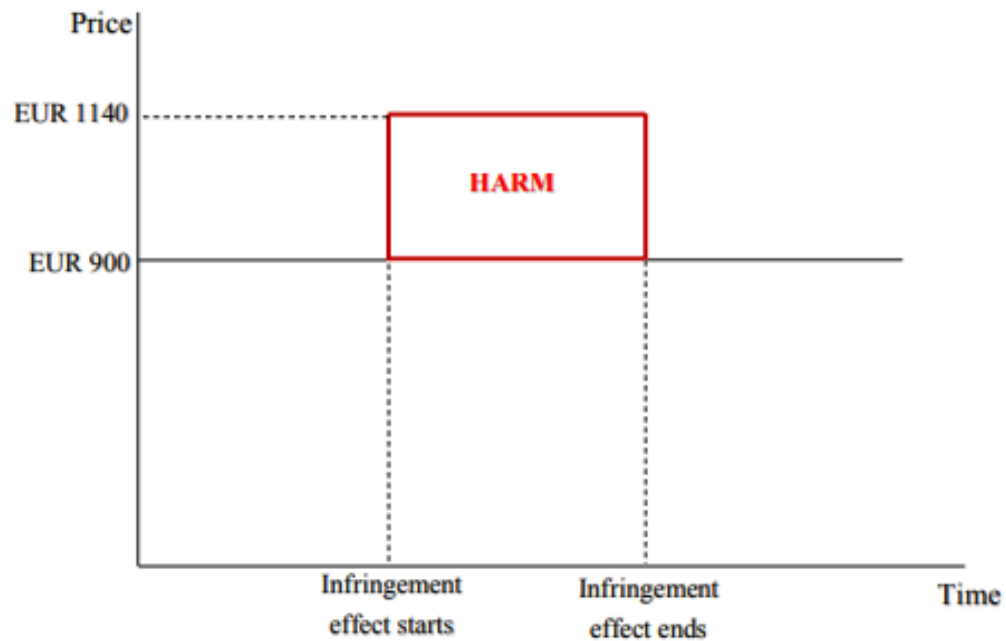

Kde může vznikat škoda?

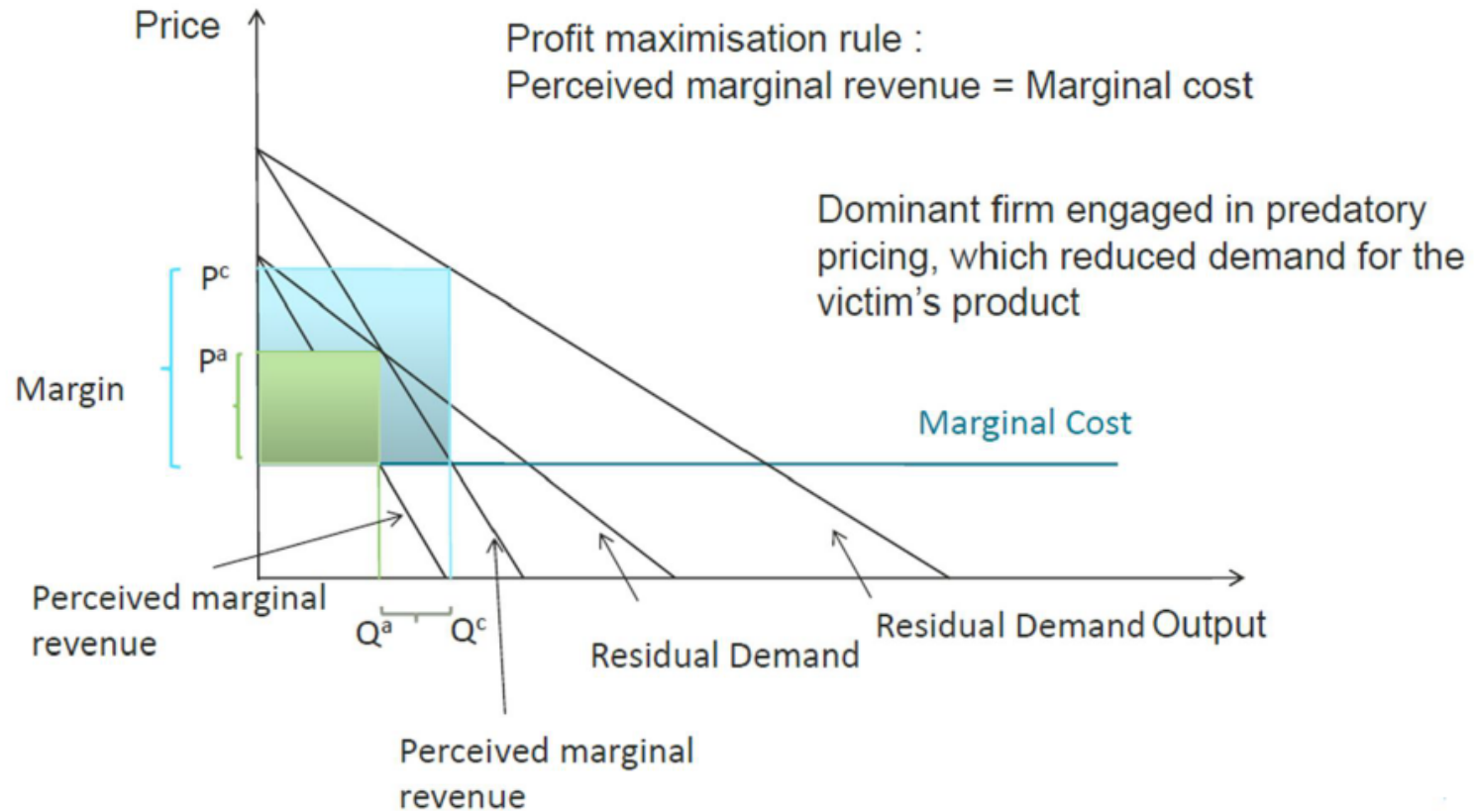
- A. V důsledku předražení způsobeného kartelovou dohodou či excesivními cenami
- B. V důsledku snížení poptávky z důvodu vyloučení
- C. V důsledku zvýšení nákladů z důvodu vertikálního vyloučení

A. Předražení

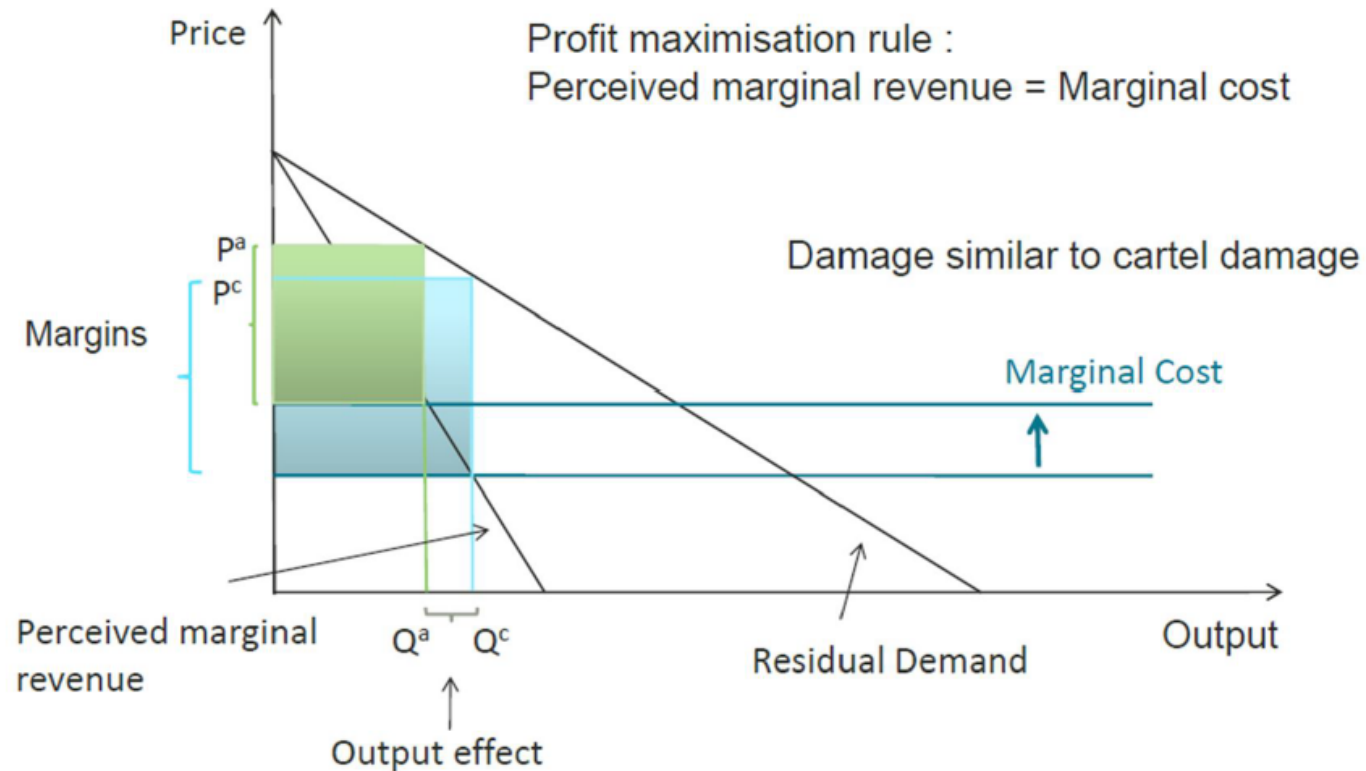
Figure 2 Rise in prices caused by infringement in the case Bundesarbeitskammer v. Powerdrive Fahrschule Andritz GmbH

B. Snížení poptávky – vyloučení

C. Zvýšení nákladů – vertikální vyloučení

Podmínky vzniku škody

- I. Porušení soutěžního práva (např. zneužití dominance, zakázaná dohoda ...)

- II. Kauzální nexus (vztah mezi porušením soutěžního práva a vznikem škody)

- III. Vznik a výše škody

Kdy se mohu domáhat náhrady škody?

- Stand-alone žaloba: je třeba prokázat všechny tři podmínky vzniku škody
- Follow-on žaloba: rozhodnutí od soutěžního úřadu ohledně porušení soutěžního práva. Je třeba prokázat pouze kauzální nexus a škodu

II. Kauzální nexus

- Zák. č. 262/2017: *Má se za to, že omezováním hospodářské soutěže ve formě kartelu vzniká škoda.*
- Lze využít regrese pro prokázání vztahu mezi porušením soutěžního práva a škodou
- Umbrella pricing: Kokott, Kone AG:
there is a sufficiently close connection between the cartel and the losses resulting from umbrella pricing caused by a cartel, or whether these are excessively remote losses for which damages cannot reasonably be awarded against the members of the cartel.

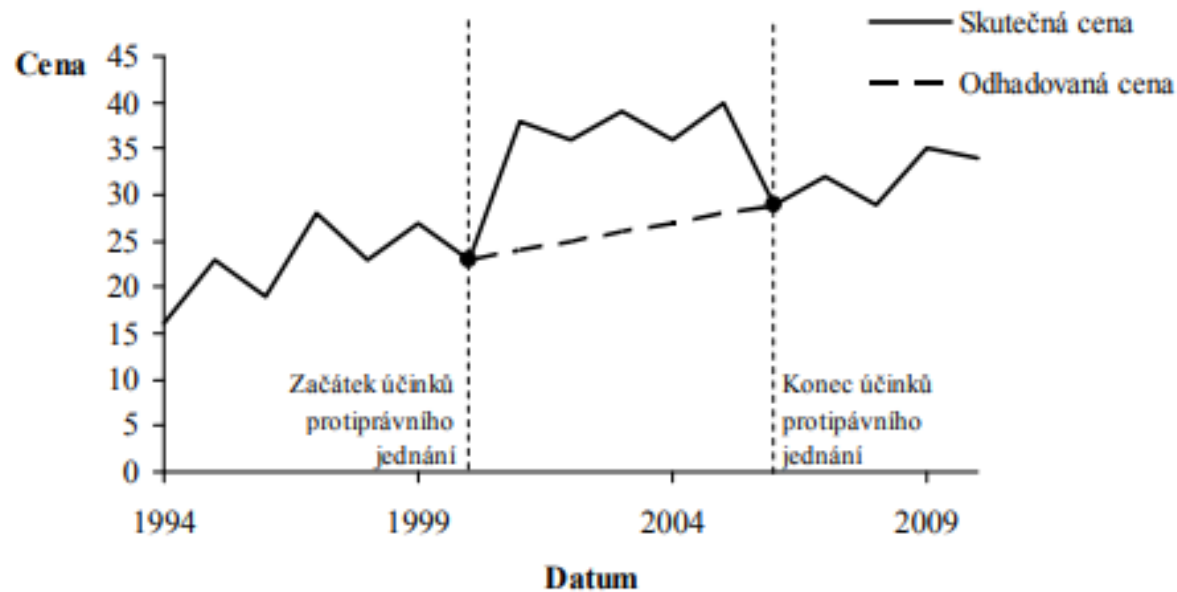
Vznik a výše škody – předražení

- Nejčastější aspekt náhrady škody, ve kterém se využije ekonomická analýza je právě odhad výše škody
- Hradí se: skutečně vzniklá škody, ušlý zisk a úroky
- Je třeba určit cenu, která by na trhu byla, kdyby nedošlo k porušení soutěžního práva (*counterfactual scenario*)
- Škoda, která vznikla se pak určí:

Škoda =
cena při porušení soutěžního práva –
cena, která by na trhu byla, kdyby nedošlo k porušení
soutěžního práva (*counterfactual scenario*)

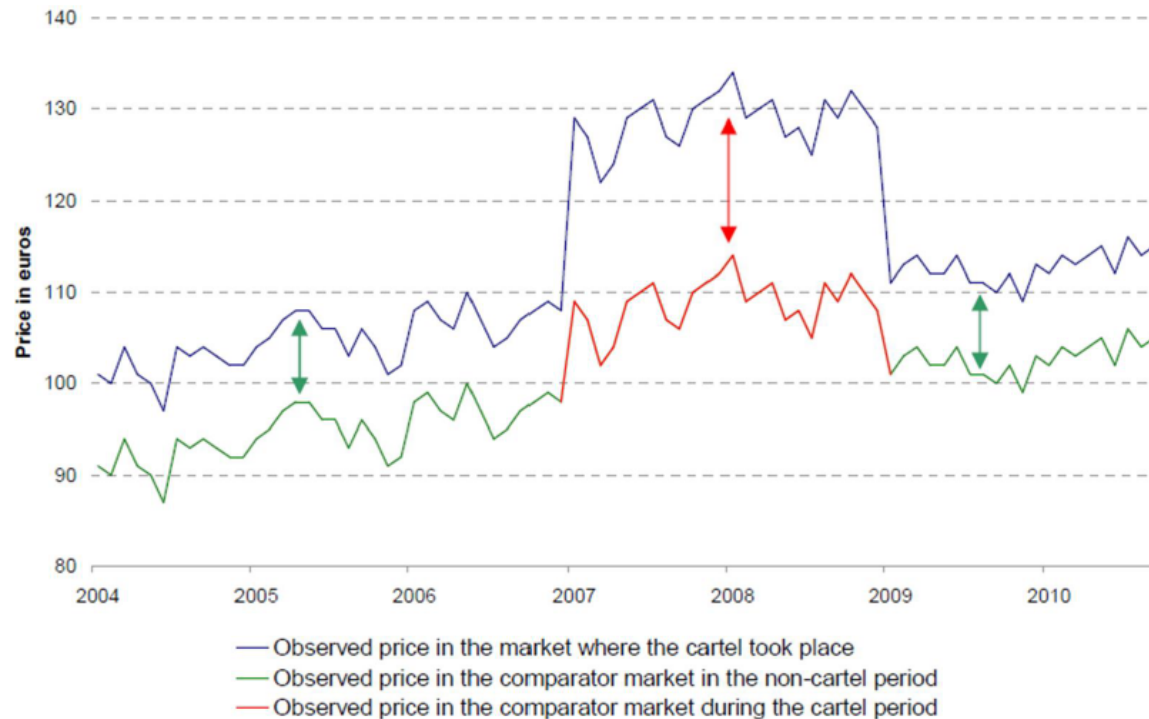
Jak stanovit *counterfactual scenario*?

- Nejjednodušší příklad, lineární interpolace:

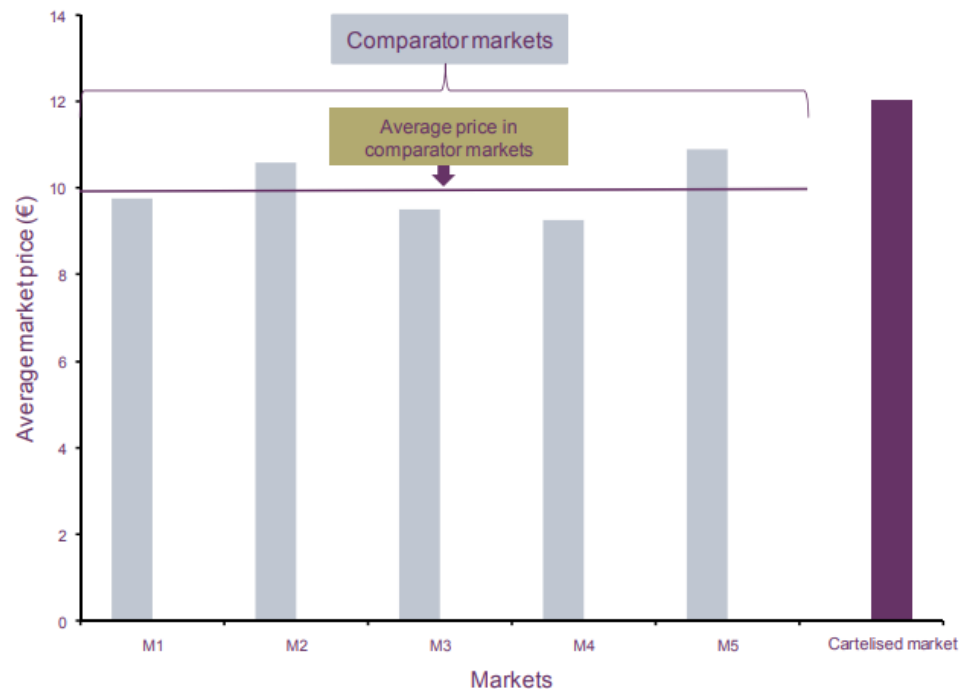
Jak stanovit *counterfactual scenario*?

- Druhý nejjednodušší příklad, srovnání s podobným zeměpisným trhem:

Jak stanovit *counterfactual scenario*?

- Druhý nejjednodušší příklad, srovnání s podobným produktovým trhem:

Jak stanovit *counterfactual scenario*?

- Nejsložitější příklad, regresní analýza
- Umožňuje kontrolovat navýšení ceny způsobené porušením soutěžního práva a způsobené jinými faktory
- Odhad navýšení způsobené protisoutěžním jednáním prostřednictvím dummy proměnné
- Pro provedení regrese je ale třeba dostatečné množství dat (např. cena před a po kartelu)

Regresní analýza pro odhad škody

- Příklad: kartel výrobců mouky v roce 2004
- Regresní rovnice: $Y_i = \alpha + \beta X_i + \delta D_i + e_i$
- Y = cena mouky
- X = demand factor
- D = cartel dummy
- Koeficient u *cartel dummy* odpovídá navýšení ceny kvůli kartelu

obs	P	HDP	Cartel	Rok
1	5	2690982	0	2002
2	5	2690982	0	2002
3	5	2690982	0	2002
4	12	2823452	1	2003
5	12	2823452	1	2003
6	12	2823452	1	2003
7	8	3079207	0	2004
8	8	3079207	0	2004
9	9	3285601	0	2005
10	10	3530881	0	2006

Další metody pro stanovení *counterfactual scenario* – simulační modely

- Prostřednictvím modelů nasimulujeme, jaká cena a množství by na trhu nastalo = *counterfactual scenario*
- Nejčastěji používané modely:
- Cournout model: *firms are choosing their quantities and letting the market determine the price*
- Bertrand model: *firms are setting their prices and letting the market determine the quantity sold*

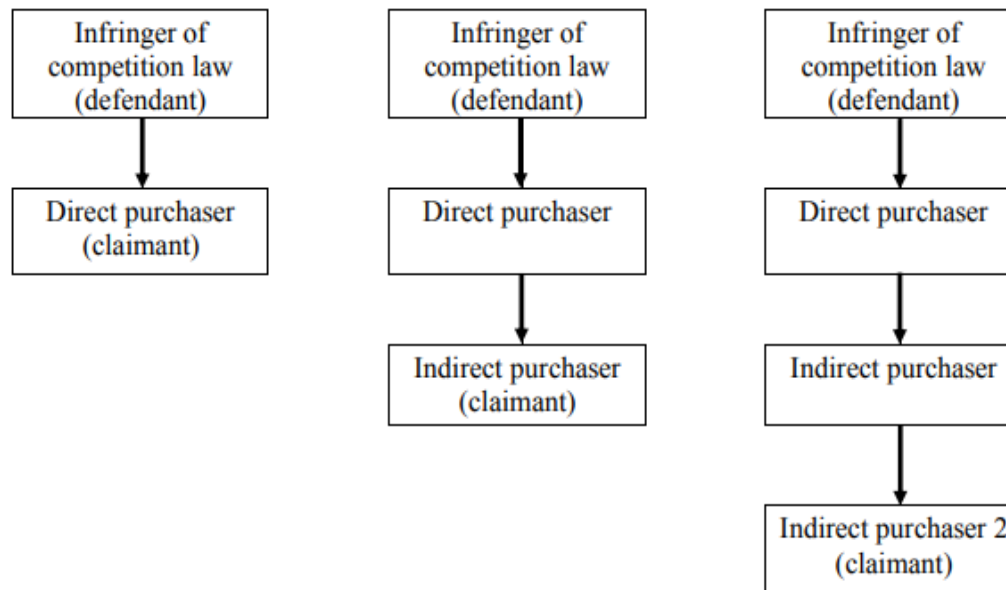
Další metody pro stanovení *counterfactual scenario* – nákladová metoda

- Stanovení *counterfactual scenario* na základě výrobních nákladů, ke kterým připočteme marži, která by byla bez protiprávního jednání přiměřená
- Cena, který by na trhu nastala = přiměřená marže + výrobní náklady
- Nejčastěji se používá jako doplňková metoda

Kdo se může domáhat náhrady škody?

- Škody se může domáhat každý, kdo byl poškozen porušením soutěžního práva

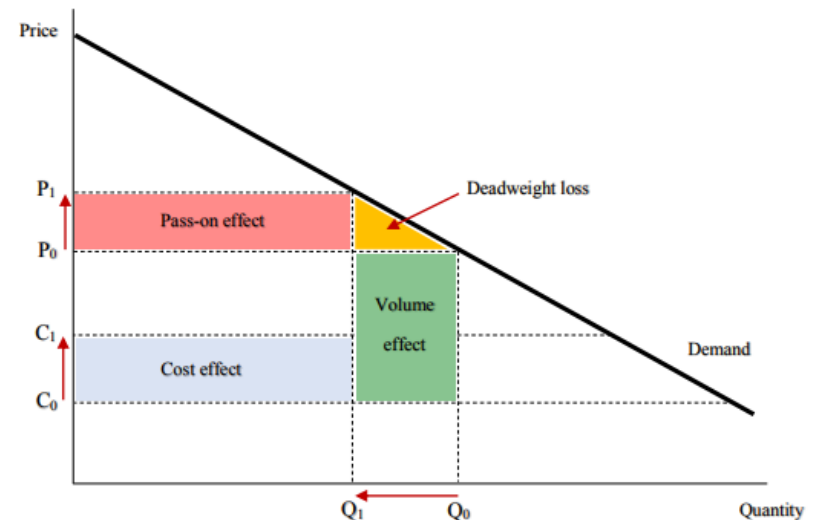
Figure 3 Possible claimants in private enforcement⁹¹

Pass-on, přenesení škody

- Nepřímý odběratel má nárok na škodu odpovídající „*Pass-on effect*“
- Přímý odběratel má pak nárok na:
„*Cost effect*“ + „*Volume effect*“ - „*Pass-on effect*“

Figure 4 Pass-on effect

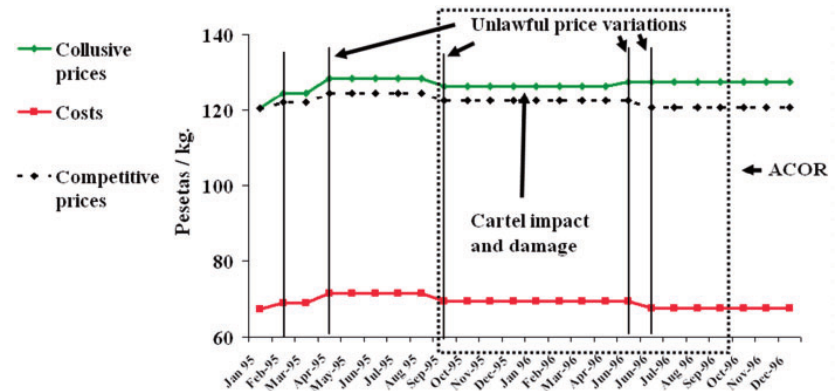

Pass-on, přenesení škody

- Pass-on as a shield: *pass-on may be raised as a defence to claims for damages on the ground that the claimant has incorporated overcharges, or part of them, in its downstream prices of products or services, thus reducing its actual harm*
- Pass-on as a sword: *invoked by an indirect purchaser in order to claim harm, which has allegedly been suffered as a result of overcharges on the purchases of products or services made by it from direct customers of the infringer or from companies which have incorporated goods affected by the infringement to their own products or services*

Příklad – Spanish sugar cartel, 2013

- Kartel výrobců cukr mezi roky 1995 – 1996
- Cukr je hlavní přísadou do pečiva a cukroví
- Žalobci (přímí odběratelé cukru) se dovolávali náhrady škody, žalovaní (výrobci cukru) argumentovali přenesením ceny na konečného zákazníka
- Cukr totiž tvoří 75% nákladů cukroví
- Nejvyšší soud: žalovaní nedostatečně prokázali „volume effect“, a proto zamítl námitky kartelu
- Tzn. přímí odběratelé sice měli vyšší náklady, ale neprojevalo se to ve ztrátě prodeju

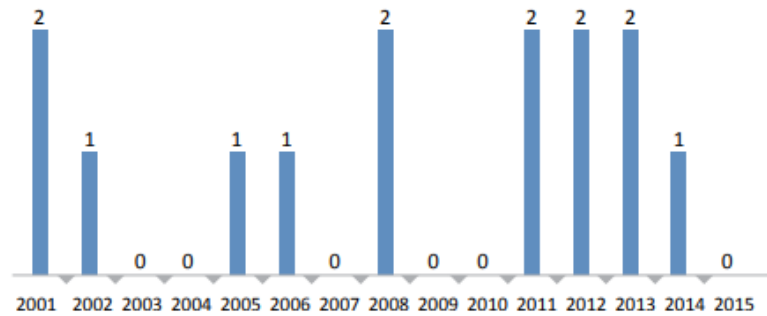

Příklad – Juva, 2007

- Juva výrobce doplňků stravy se dovolával náhrady škody ze slavného „Hoffmann la Roche“ vitamínového kartelu
- Argumenty Juva: kdyby nebylo kartelu, tak bychom měli vyšší marže
- Soud zamítl nárok Juva, protože vše nasvědčovalo tomu, že škodu přenesli na koncového zákazníka:
 1. Poptávka po produktu Juva je téměř neelastická, zvýšení ceny vám proto nezpůsobí pokles prodaného množství
 2. V průběhu kartelu Juva hned několikrát zvýšilo ceny a počet prodaného množství vzrostl
 3. Vitamíny z kartelu tvoří jen malou část nákladů na produkci doplňku stravy

Česká rozhodovací praxe

Graf 1: Počet podaných soukromoprávních žalob v jednotlivých letech

Graf 3: Úspěšnost soukromoprávních žalob

